

مرکز موسیقی بتهوون شیراز

کتاب چهارم

ردیف دوره‌ی متوسطه تار و سه تار

بر اساس ردیف موسی معروفی
تهیه و تنظیم هوشنگ ظریف

مؤسسه‌ی فرهنگی - هنری ماهور
تهران، پل چوبی، خیابان حقوقی، شماره‌ی ۴۲، طبقه‌ی همکف
کدپستی ۱۶۱۱۹۷۵۵۱۶
تلفن: ۷۷۵۰۲۴۰۰ فکس: ۷۷۵۰۶۵۵۳
www.mahoor.com
info@mahoor.com

کتاب چهارم
ردیف دوره‌ی متوسطه‌ی تار و سه‌تار
براساس ردیف موسی معروفی

تهیه و تنظیم هوشنگ ظریف
به کوشش اشکان غفوری

ویرایش محمد افتخاری
نت‌نویسی فرزاد زعیم
طرح جلد زینب ایزدیار
حروف‌نگار و صفحه‌آرا حمید قربان‌جو
چاپ دوم ۱۳۹۸
تعداد ۱۰۰۰ جلد
لیتوگرافی کارا
چاپ جهانی
صحافی تپورت

© حق چاپ محفوظ است.

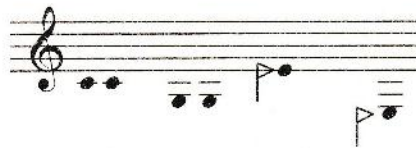
شابک ۷-۶-۰۶-۸۷۷۲-۹۶۴-۹۷۸-۹۷۸-۹۶۴-۸۷۷۲-۰۶-۷ ISBN 978-964-8772-06-7

فهرست مطالب

۹	پیش‌گفتار
۱۶	علامت‌ها و توضیحات
۲۱	دستگاه سه‌گاه
۳۵	دستگاه ماهور
۵۷	دستگاه چهارگاه
۷۵	دستگاه همایون
۹۳	آواز بیات اصفهان
۱۰۷	دستگاه نوا
۱۲۷	دستگاه راست پنجگاه

دستگاه سه‌گاه

کوک ساز

درجات هشت نت اصلی درآمد

نکته‌ی مهم

بسیاری از موسیقی‌دانان نت شاهد درآمد دستگاه سه‌گاه را درجه‌ی سوم آن می‌دانند و دلیل آن این است که اگر درجه‌ی اول شاهد آن نیز باشد، با درجه‌ی پنجم آن نمی‌تواند یک پنجم درست بسازد و این موضوع برخلاف علم هماهنگی است. ** ولی ما در این کتاب نت شاهد را درجه‌ی اول (یعنی می‌کرن) فرض می‌کنیم تا بتوانیم از این رو مقایسه‌ای اجمالی با دستگاه چهارگاه نیز داشته باشیم.

۱. مقدمه و درآمد

نت شاهد آن درجه‌ی اول است.

۲. پیش‌زنگوله

فرمی است چهارضربی (در سه‌گاه و چهارگاه) که از درجه‌ی هفتم (اکتاو پایین) شروع می‌شود.

* این نت به دو صورت کُرن و پِنل در دستگاه سه‌گاه ظاهر می‌شود. در «درآمد» و اغلب گوشه‌های اولیه اگر این نت قبل از شاهد در اکتاو پایین‌تر بیاید به صورت کُرن خواهد بود.

** رجوع شود به بخش دوم کتاب نظری به موسیقی نوشته‌ی استاد روح‌الله خالقی، چاپ چهارم، تهران، صفی‌علیشاه، ص ۲۱۶ و ۲۱۷.

۳. زنگوله

از فرم‌های موجود در ردیف است (به پیش‌گفتار رجوع شود).

۴. زنگ شتر

از فرم‌های موجود در ردیف است که در دستگاه سه‌گاه و چهارگاه با فرم خاص خود، و در دستگاه همایون و راست‌پنجگاه به صورت دیگر آمده است.

۵. زابل

نت شاهد آن درجه‌ی سوم است.

۶. بسته‌نگار

یکی از فرم‌های موجود در ردیف است با حالتی مشخص و مضراب‌های مخصوص که قابل اجرا در هر گوشه است.

۷. آواز مویه

نت شاهد آن درجه‌ی چهارم و نت ایست آن درجه‌ی سوم است.

۸. حصار

گوشه‌ی حصار در سه‌گاه نوعی تغییر مقام است و نت شاهد و ایست آن درجه‌ی پنجم است. به تغییر علائم سرکلید توجه شود. درجه‌ی چهارم و پنجم آن ربع پرده زیرتر شده است (از «لاکرن» به «لابکار» و از «سی‌بمل» به «سی‌کرن»).

۹. حزان

نوعی فرود است نسبت به گوشه‌ی قبلی و می‌تواند زمینه را برای انتقال به گوشه‌ی بعدی نیز مهیا سازد.

۱۰. پس حصار

نت شاهد آن درجه‌ی ششم است (انتخاب این نام شاید به دلیل استفاده از پرده‌های پس از حصار، یعنی «ر»، «می‌بمل» و «فا» بوده است).

۱۱. مخالف

نت شاهد و ایست آن درجه‌ی ششم است. به تغییر علائم سرکلید توجه شود. درجه‌ی اول، ربع پرده بم‌تر شده است (از «می‌کرن» به «می‌بمل») و درجه‌ی پنجم آن ربع پرده زیرتر شده است (از «سی‌بمل» به «سی‌کرن»). به وسیله‌ی این گوشه می‌توان به آواز اصفهان تغییر مقام داد.

۱۲. نغمه‌ی مغلوب

مغلوب در حقیقت اوج سه‌گاه است که به درجه‌ی هشتم آن نیز اشاره می‌کند. نغمه‌ی مغلوب همچنان در پرده‌های مخالف است.

۱۳. حزین و فرود به سه‌گاه

حزین فرمی از فرود است (در سه‌گاه و چهارگاه) که ملودی را برای گوشه‌ی دیگر یا فرود کامل آماده می‌سازد.

Dastgâh-e Segâh

Tuning

Darâmad's scale

* The *Koron* and the flat alternate depending on the direction of the melody.
The *Koron* one is used in the lower octave before the *Shâhed*.

Important Point

Many musicians believe that the *Shâhed* note in the *Darâmad* of *Dastgâh-e Segâh* is the third degree of the *Darâmad's* scale. They argue that according to the rules of harmony, if the *Shâhed* is the first degree, it cannot complete a perfect fifth with the fifth degree. However, in this book we will assume that the *Shâhed* note in the *Darâmad* of *Dastgâh-e Segâh* is the first degree because we would like to make a comparison between *Dastgâh-e Segâh* and *Dastgâh-e Chahârgâh* since there are many similarities between the two *Dastgâhs*.

1. Moqaddame & Darâmad

The *Shâhed* in the *Darâmad* is the first degree.

2. Pish-Zangule

Pish-Zangule is a rhythmic form, appearing in *Dastgâh-e Segâh* and *Chahârgâh*, with quadruple meter. This form starts from the seventh degree (in the lower octave).

3. Zangule

Zangule is a rhythmic form with 6/8 meter. This form begins on the seventh degree (in the lower octave).

1. Moqaddame & Darâmad

۱. مقدمه و درآمد

The image displays a musical score for a piece titled '1. Moqaddame & Darâmad'. The score is written on seven staves of music, each beginning with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The music is characterized by a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, often grouped in beams. Various musical notations are present, including accents (marked with a 'V' above the note), slurs, and dynamic markings such as 'p' (piano) and 'f' (forte). The piece concludes with a final cadence on the seventh staff.

2. Pish Zangule

۲. پیش زنگوله

3. Zangule

۳. زنگوله

**ELEMENTARY RADIF FOR TÂR AND SETÂR
FORTH BOOK
COMPILED AND ARRANGED BY
HOOSHANG ZARIF**

مؤسسه‌ی فرهنگي - هنري ماهور
Mahoor Institute of Culture and Arts
www.mahoor.com info@mahoor.com

9789648772067